

kök boğazının 2–3 cm toprağa gömülmesi dip sürgünü oluşturma açısından oldukça önemlidir.

Aronya fidanları 1 yaşlı, erken ilkbahar, Mart–Nisan aylarında dikimi önerilir. Fakat son dönemde fidancılarda doku kültüründen kısa zaman önce çıkmış, 15–20 cm uzunluğunda, viyollerde, odunlaşmamış, sebze fidesi kalınlığında Aronya fideleri de dikim için satılmaktadır. Eğer bahçe tesisinde sebze fidesi formunda Aronya fideleri kullanılacak ise bunların dikim zamanı ilkbahar son donları geçtikten sonra yani Nisan ayı sonu ve Mayıs ayı başları olmalıdır. Erken dikilen bu fideler soğuktan zarar görmektedir. Ayrıca dikimden sonra sulamalarına da oldukça özen gösterilmelidir.

KÜLTÜREL İŞLEMLER

Sulama: Aronya yıllık 600–800 milimetre suya ihtiyaç duyar. Sulama damlama sulama şeklinde yapılmalı ve bitkinin uzun süre susuz kalmamasına özen gösterilmelidir. Fazla sudan zarar görmez. Meyve tutumundan hasat sonuna kadar düzenli şekilde sulama yapılmalıdır. Meyve kalitesi açısından bu şarttır. Aksi takdirde meyveler küçük ve kalitesi düşük olacaktır.

Budama: Genellikle dikimden sonraki 5 yılda budamaya ihtiyaç göstermez. Öncelikle kurumuş ve hastalıklı dallar kesilerek hafif bir budama yapılmalıdır.

Yabancı Otların Mücadelesi: Yabancı ot mücadelesi sırasında köklerin yüzlek olması nedeni ile derin toprak işleme yapılmamalı, yüzlek işleme yapılmalıdır. Bitki kökleri zarar görebilir ve bitki gelişimi geri kalır.

HASAT VE VERİM

Hasat elle ve makine ile yapılabilir. Eylül ayının ilk yarısında meyveler hasat edilebilir. Elle salkım şeklinde hasat edilen meyveler

+4°C'de 2 ay bozulmadan muhafaza edilebilir. Dikimi takip eden 2.–3. yıldan itibaren verim alınır. Tam verim çağına 5 yaşında ulaşır. 5 yaşından sonra bitki başına verim 5–15 kg'dır.

İŞLEME VE DEĞERLENDİRME

Aronya hem gıda sanayiinde hem de eczacılıkta kullanılmaktadır. Ayrıca taze ve kuru meyve olarak da değerlendirilmektedir. Meyve suyu, çay, sos, reçel, dondurma gibi farklı şekillerde değerlendirilmektedir. Ayrıca besinlerin renklendirilmesinde ve besin takviyesi olarak da kullanılmaktadır.

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.814 25 20 **Faks:** 0.226.814 11 46
<http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce>
e-posta: yalova.arastirma@tarimorman.gov.tr

Dr. Yılmaz BOZ

yilmaz.boz@tarimorman.gov.tr

Dr. Sevgi POYRAZ ENGİN

sevgi.engin@tarimorman.gov.tr

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

ARONYA
YETİŞTİRİCİLİĞİ

Dr. Sevgi POYRAZ ENGİN
Dr. Yılmaz BOZ

YALOVA

GİRİŞ

Anavatanı Kuzey Amerika olan Aronya (*Aronia melanocarpa*), üzüksü bir meyve olup sağlık potansiyeli nedeniyle 1900'lü yılların başlarında Rusya'ya getirilmiş ve yetiştiriciliğine başlanmıştır. Aronya geniş bir iklim kuşağı ve toprak şartlarına adapte olabilmesi, zengin içeriği ile insan sağlığına ve beslenmesine katkısı nedeni ile "**Süper Meyve**" olarak adlandırılmaktadır.

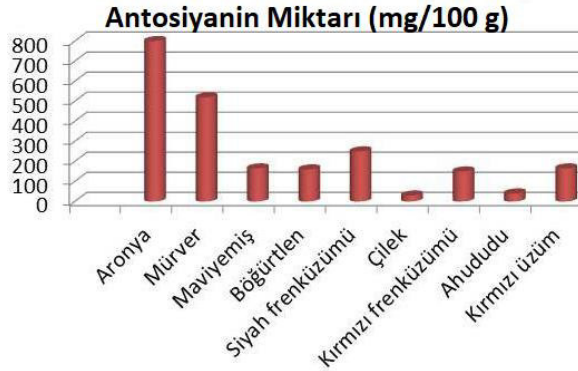
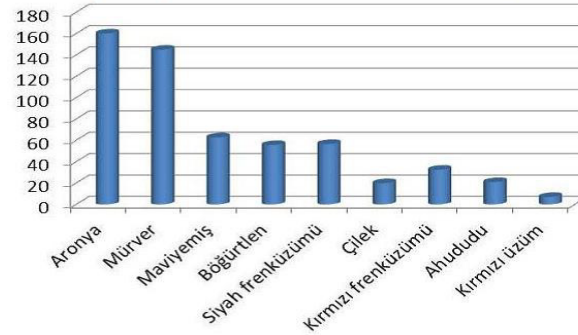
Odunsu çok yıllık çalı formunda bir bitkidir. Çiçeklenme genellikle Mayıs ayında başlar, bu nedenle ilkbahar geç donlarından zarar görmez. Meyveler Eylül ayı ortalarında hasada gelmektedir. 4-6 hafta meyveler bozulmadan bitki üzerinde kalabilmektedir. Kendine verimlidir, tozlayıcıya ihtiyaç duymaz.

Meyvesi çok yüksek miktarda antosiyanin ve flovonoidler içermektedir. Aynı zamanda antioksidanlar, fenoller, mineraller ve vitaminler yönünden de zengindir. İçerdiği bu kimyasalların kalp hastalıkları ve kanseri önleme potansiyeli olduğu belirtilmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalar aronyanın **ORAC** (Oksijen Radikalleri Absorbans Kapasitesi) değerinin diğer ürünlerle karşılaştırıldığında oldukça yüksek olduğunu göstermiştir.

Aronya, bağışıklık sistemini güçlendirerek soğuk algınlığı ve gribal enfeksiyonlara karşı metabolizmanın direncini artırır. Beyin ve sinir sistemini besler, yaşlanma ile mücadeleye yardımcı yüksek antioksidan kapasitesine sahiptir.

ORAC (Oksijen Radikalleri Absorbans Kapasitesi)

EKOLOJİK İSTEKLER

İklim: 1.5–3.0 metre boylanabilen Aronya bitkisi soğuğa oldukça dayanıklıdır. Kışı sıcaklık derecesi -30°C olan bölgelerde bitki zararlanmadan yetiştirilebilir. Bitkilerin çiçeklenmesi için soğuklama ihtiyacı 800–1000 saattir. Geç çiçeklenmesinden dolayı ilkbahar donlarından zarar görmez. Farklı iklim ve toprak şartlarına adaptasyonu iyidir.

Toprak ve Gübreleme: Aronya çok geniş toprak tipi ve pH aralığında yetiştirilmeye uygun, çok yıllık çalı formunda üzüksü bir meyvedir. Tamamen güneş alan yerlerde ve iyi drenajlı topraklarda, optimum 6–6.5 toprak pH'sında yetişir, fakat 6–7,5 toprak pH'sını da tolere edebilir. Bahçe kurulacak alanlarda kireç miktarı önemlidir. Yüksek kireçli topraklarda yetiştirilmesi sınırlıdır.

Aronya bahçesi kurulacak yerde dikimden 6 ay önce çiftlik gübresi (3 ton/da) toprağa karıştırılarak toprağın organik madde kapsamı iyileştirilebilir. İlkbaharda dikimden önce kompoze gübre analiz sonucuna göre verilerek toprağa ince sürüm yapılır. İlkbaharda (Nisan) amonyum sülfat 30 kg/da verilmelidir. Aronya için yıllık gereken besin maddesi miktarı dekara 5 kg azot, 4.5 kg fosfor ve 10 kg potasyumdur.

ÇOĞALTMA

Çelik, tohum, doku kültürü, dip sürgünü ile çoğaltılabilmektedir. Tohum ile çoğaltmada meyvelerde genetik açılma olduğundan önerilmemektedir.

Mayıs sonu Haziran başında alınan yeşil veya yarı odun çelikler, perlit, kokos, torf vd. ortamlarda köklendirilir. Doku kültürü ile hızlı klonal üretime de iyi cevap vermektedir.

BAHÇE TESİSİ

Aronya hasat yöntemine göre farklı dikim mesafesi önerilir. Küçük bahçelerde dikim aralığı 1,0×2,0 m olabilir. Ticari olarak büyük alanlarda bahçeler kurulacak ise dikim mesafesi 0,8×4 m veya 1.0×4 m olmalıdır. Dikim sırasında